



# SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

30/2

**WITOLD WIERZBICKI**  
(1890—1965)



Witold Wierzbicki urodził się 26 I 1890 r. w Warszawie jako syn Stanisława, dyrektora „Towarzystwa Przemysłu Metalowego K. Rudzki i Ska”. Aż do strajku szkolnego w 1905 r. był uczniem III gimnazjum rosyjskiego w Warszawie, później przeniósł się do polskiego gimnazjum Chrzanowskiego; wobec tego jednak, że gimnazja polskie były pozbawione uprawnień państwowych, maturę zdawał jako ekstern w Petersburgu. Tam też rozpoczął studia wyższe na Wydziale Mechanicznym Politechniki, a po roku – w Instytucie Inżynierów Dróg Komunikacyjnych; po otrzymaniu w 1916 r. dyplomu zaczęła pracę zawodową na Kolei Permskiej.

W r. 1918 wrócił do niepodległej już Polski i tutaj przez przeszło 10 lat pracował w Ministerstwie Komunikacji przy projektowaniu warszawskiego węzła kolejowego. Lata pracy zawodowej wypełniał jednak równoczesną pracą naukową: w 1925 r. za pracę „O wytrzymałości prętów złożonych w mostach żelaznych”, uzyskał stopień doktora; był to pierwszy doktorat w Politechnice Warszawskiej. Już w rok później habilitował się na podstawie pracy „Teoria dźwigarów załamanych w planie”. Jednocześnie rozpoczął działalność dydaktyczną: – od 1925 r. prowadził w Politechnice Warszawskiej wykłady wytrzymałości materiałów i statyki budowlanej, a w latach 1929–36 jako profesor nadzwyczajny kierował katedrą Inżynierii Leśnej i Geodezji w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego; był przy tym dziekanem Wydziału Leśnego, a przez dwa lata prorektorem tej uczelni. W r. 1936 otrzymał jako profesor zwyczajny Katedrę Statyki Budowlanej na Wydziale Inżynierii PW, pozostając na tym stanowisku aż do chwili przejścia na emeryturę w 1960 r.

W czasie okupacji wykładał początkowo w budowlanym liceum zawodowym, a w latach 1942–44 w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej, w której profesorowie PW realizowali w sposób tajny program pierwszych lat studiów akademickich; patronował też konspiracyjnej działalności naukowej; pod jego promotorstwem kilku przyszłych profesorów wyższych uczelni przygotowało swoje rozprawy doktorskie. Pierwsze lata powojenne to okres wyjątkowo wyteżonej i owocnej działalności W. Wierzbickiego; jako dziekan (1945–47) był – praktycznie rzecz biorąc – organizatorem od podstaw Wydziału Inżynierii, który jako pierwszy w PW rozpoczął pracę w zburzonej Warszawie już 1 X 1945 r.

Nierozłączną częścią działalności dydaktycznej W. Wierzbickiego było autorstwo podręczników akademickich; w 1929 r. publikuje swoje podstawowe dzieło: „Mechanikę budowlaną”, obejmującą tą oryginalną wówczas, a dziś powszechnie przyjętą nazwą połączony wówczas wykład wytrzymałości materiałów oraz statyki i dynamiki budowlanej. Książka ta, stale uno-

wocześniana, miała do 1961 r. sześć wydań i była podstawą wykształcenia kilku pokoleń inżynierów. Z innych jego podręczników wymienić wypada: „Zadania ze statyki belek prostych”, „Zadania z teorii ram, łuków i krat”, „Zadania z teorii naprężeń wyoboczenia i drgań” oraz „Wstęp do dynamiki budowli”.

Przeszło sto publikacji naukowych W. Wierzbickiego cechuje nadrzędna myśl o społecznej potrzebie praktycznej użyteczności nauki, o konieczności jej ścisłego związku z życiem, a jednocześnie świadczy o różnorodności jego zainteresowań: zajmuje się zagadnieniami stateczności konstrukcji, teorią układów prętowych, teorią parcia i odporu ziemi, problemami dynamiki budowli, arytmetyzującą obliczeń statycznych, statyką konstrukcji drewnianych, zagadnieniami komunikacyjnymi i wreszcie historią mechaniki budowli. Przełomowe znaczenie miały jednak osiągnięcia W. Wierzbickiego w dziedzinie bezpieczeństwa budowli: wygłoszony 14 VII 1936 r. w ówczesnej Akademii Nauk Technicznych referat: „Bezpieczeństwo budowli jako zagadnienie prawdopodobieństwa” (*Przegląd Techniczny* 1936, nr 24) zapewnia mu niezaprzeczalnie światowe pierwszeństwo w tej podstawowej dla budownictwa materii, m.in. dzięki wprowadzeniu do mechaniki budowli metod probabilistycznych. Istotna część jego dorobku naukowego zawarta jest w monografiach: „Rozprawy z mechaniki budowli” (1958) oraz „Obiektywne metody oceny bezpieczeństwa konstrukcji budowlanych” (1961).

Witold Wierzbicki – to również wybitny organizator nauki: w 1932 r. został członkiem ówczesnej Akademii Nauk Technicznych, a w 1933 r. Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Od chwili powstania Polskiej Akademii Nauk był jej członkiem rzeczywistym, a w latach 1952–57 również jej wiceprezesem. Był ponadto współorganizatorem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej pozostając jego prezesem do końca życia. Był również członkiem zagranicznych organizacji naukowych m.in. słynnego Międzynarodowego Towarzystwa Mostów i Konstrukcji (AIPC) w Zürichu. Witold Wierzbicki brał żywy udział w pracy społecznej: m.in. był prezesem Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa (1951–52) a następnie (1952–57) prezesem Naczelnej Organizacji Technicznej.

Dowodem uznania jego zasług były liczne wyróżnienia z których najważniejsze to: Nagroda Państwowa I stopnia (1950), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1946), Order Sztandaru Pracy I klasy (1954). W 1960 r. Politechnika Warszawska nadała mu zaszczytną godność Doktora honoris causa.

Witold Wierzbicki zmarł w Warszawie 30 I 1965 r. i został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim w kwaterze 131-III-14/15.

Opracował Przemysław Jastrzębski

230-5-85-D